

Undervisningsplan med slut- og delmål for historie

Formål

Formålet med undervisningen i historie er at styrke elevernes historiebevidsthed og identitet og øge deres lyst til og motivation for aktiv deltagelse i et demokratisk samfund. Det sker ved at fremme deres indsigt i, at mennesker er historieskabte såvel som historieskabende.

Ved at arbejde med samspillet mellem fortid, nutid og fremtid skal eleverne udvikle deres indsigt i menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne. Herved skal de videreudvikle deres forståelse af og holdning til egen kultur, andre kulturer og menneskers samspil med naturen.

Undervisningen skal give eleverne mulighed for overblik og fordybelse i vedkommende historiske kundskabsområder og fremme deres indsigt i kontinuitet og forandring. Undervisningen skal bygge på og stimulere elevernes evne til indlevelse, analyse og vurdering og fremme deres lyst til at videregive og skabe historiske fortællinger på baggrund af tilegnet viden.

Slutmål efter 9. klasse

Der undervises i historie på 3. – 9. klassetrin.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- **Historie i fortid og nutid**
- **Tid og rum**
- **Fortolkning og formidling**

Historie i fortid og nutid

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- gengive og fortolke begivenheder i både den nordiske/danske og den almene middelalderhistorie
- sætte Danmarks historie i relation til Nordens, Europas og Verdens historie
- kende baggrunden for og udviklingen af menneskers gruppedannelser og andre tilhørsforhold baseret på fællesskaber og interessesammenfald
- forklare om kulturer og kulturmøder i et udviklingsperspektiv
- udtrykke sig om, hvordan begreberne magt og ret indgår i historiske sammenhænge
- forklare om produktion, forbrug og ressourcer og deres indbyrdes sammenhænge

Tid og rum

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- placere historiske emner og temaer i tid og geografisk område
- kende almindelige betegnelser for tidsepoker og placere dem kronologisk
- gøre rede for sammenhænge mellem historiske begivenheder og den tid, som de foregår i
- relatere begivenheder fra nordisk/dansk historie til kultur- og samfundsudvikling i andre dele af verden

Fortolkning og formidling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- analysere og fortolke historiske fremstillinger
- indkredse historiske emner og temaer og formulere spørgsmål hertil
- sætte sig ind i værdier og holdninger, der ligger til grund for historiske begivenheder og samfundsforandringer
- videregive og skabe fortællinger, der tolker dele af historiens udviklingsforløb
- have dannet sig et kronologiske overblik over vigtige historiske begivenheder og genstande, samt vigtige tidsepoker og markante personligheder

Delmål efter 4., 6., 8. og 9. klassetrin

1. delmål efter 4. klassetrin

Historie i fortid og nutid

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- forstå og kende den verden der skildres i Det gamle Testamente, som hele verdens historie
- have kendskab til forskellige erhverv, livsformer og sociale forhold i den før-industrielle tidsalder
- fortælle om karakteristiske spor og begivenheder fra lokalområdet
- gøre rede for begivenheder, der knytter sig til Danmarks og Nordens grænser
- fortælle om familie, slægt og fællesskaber
- have kendskab til sammenhænge mellem materielle kår og hverdagsliv, som det manifesterer sig i sundhed og sygdom, fattigdom og rigdom i "gamle dage"

Tid og rum

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- deltage i arbejdet med at etablere en tidslinie og placere sig selv i denne
- kende forskel på og anvende begreberne fortid, nutid og fremtid
- anvende begreberne generation og levealder og relatere dem til sin egen livsverden

Fortolkning og formidling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- gengive fremstillinger af historiske begivenheder med egne ord, i tegning og i dramaform
- gengive historiske fortællinger
- udpege synlige spor fra fortiden

2. delmål efter 6. klassetrin

Historie i fortid og nutid

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- give eksempler på relationer mellem lokalhistorie og Danmarks historie
- fortælle om historiske personligheder og den betydning, de tillægges for udviklingen af politiske og kulturelle fællesskaber
- have kendskab til hjemegnens historie og kultur
- have kendskab til livs forholdene i de store kulturperioder i Indien, Persien, Ægypten og Grækenland, frem til Alexander den Store
- have kendskab til grundlaget for den græske og romerske kultur med udgangspunkt i forskellige historiske personligheder

Tid og rum

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- placere emner og temaer, som klassen har arbejdet med, på en tidslinie og kunne angive geografisk område
- placere begivenheder tidsmæssigt "før", "efter" og "samtidig med" hinanden

- kende betegnelser for tidsepoker, der knytter sig til Danmarks historie, herunder stenalder, bronzealder, jernalder og middelalder

Fortolkning og formidling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- gengive hovedindholdet af en historisk fremstilling
- formulere enkle historiske problemstillinger
- inddrage spor fra fortiden i egne fremstillinger og fortællinger
- deltage i historiske scenarier i form af drama og udstilling

3. delmål efter 8. klasse

Historie i fortid og nutid

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- angive årsagen til, at nogle historiske forhold og begivenheder fra Danmarks historie har fået betydning for eftertiden, bl.a. nationale sagn, vikingetiden og besættelsestiden
- kende til udviklingen i verden i forbindelse med kolonitid, ekspeditioner og folkevandringer
- kende baggrunden for og udviklingen af EU, NATO og FN
- forklare om årsager til og følger af emigration, immigration og mobilitet, herunder europæisk kolonisering af den 3. verden
- beskrive forskellige former for demokrati, herunder antikkens græske demokrati
- fortælle om baggrunden for Den danske Grundlov og Verdenserklæringen om Menneskerettigheder
- kende til forskellige politiske ideologier og politiske partier

Tid og rum

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- demonstrere sikker anvendelse af relativ kronologi
- anvende temaer og emner som fikspunkter for nye tidsangivne oplysninger
- forklare betegnelser for tidsepoker som middelalder, renæssance, enevælde, folkestyre og industrialiseringen
- fortælle om tidsregningen i det klassiske Rom

Fortolkning og formidling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- gengive hovedindholdet af en historisk fremstilling og angive, hvad der er faktuelle informationer, og hvad der er forklaringer og fortolkninger
- give forklaring på spor fra fortiden i landskabets udformning, bygningsværker og monumenter
- samtale om forskellige værdier og argumentere for egne holdninger til historiske problemstillinger
- medvirke til historiske scenarier og perspektivere det historiske indhold

Delmål efter 9. klasse

Historie i fortid og nutid

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- beskrive sammenhængen mellem samfund og produktionsformer
- forklare udviklings- og forandringsprocesser fra Danmarks og Verdenshistorie, som knytter sig til samfundsborgernes tilværelse under de forskellige styreformer
- give eksempler på internationalt hjælpearbejde og de vanskeligheder, der er forbundet hermed
- forklare om følgerne af europæisk ud- og indvandring
- beskrive det internationale samfunds håndtering af krigsforbrydelser
- beskrive sammenhængen mellem samfund og produktionsformer

Tid og rum

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- demonstrere overblik over længerevarende tidsforløb
- kende og anvende romertal som årstal
- drøfte forskellige former for konfliktløsning i fortidens og nutidens samfund
- give eksempler på nyhedsmediers vurderinger af aktuelle begivenheder og redegøre for, hvordan de er bundet til den tid vi lever i

Fortolkning og formidling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- berette sammenhængende om historiske begivenheder
- formulere historiske problemstillinger
- give eksempler på begivenheder og samfundsforandringer, der kan forklares ud fra værdier og holdninger, som er fremherskende i en tidsepoke
- forsøge at rekonstruere historiske genstande og begivenheder, som kan indgå i en præsentation af et projekt med historisk perspektiv

Fagets udvikling

Udviklingen i undervisningen fremgår af progressionen i de beskrevne delmål, som leder frem mod de beskrevne slutmål. Udviklingen kan beskrives som følger:

4. klassetrin

Eleverne møder nu i kraftfyldte fortællinger den nordiske mytologi, heltesagn fra Danmarks oldtid og islandske sagaer. Halvt historisk, halvt mystisk stiger fortiden frem, dramatisk og handlingsmættet. Skikkelser som Odin, Tor, Loke, Gunløg Ormstunge m.v. bliver med deres viljeskraft og rang til dåd, stående som idealer for eleverne, handlinger og symboler som giver næring til deres eget viljes- og følelsesliv.

I 4. klasse er det mere vigtigt med historier, end direkte historie-undervisning, men der lægges stor vægt på skildringen af dagliglivets helte: kvinder, bønder og slaver. Dette gøres gennem historiske livsbilleder og karaktertegning.

5. klassetrin

I 5. klasse begynder den egentlige verdenshistorie.

Her skildres menneskehedens historiske gang og eleverne hører om de store kulturperioder: den gammel-indiske, den ur-persiske og den ægyptiske/kaldæiske tid. Dette sker i enkle monumentale billeder og anskuelige fortællinger og bestemte, udvalgte repræsentanter for de mest karakteristiske folk og kulturperioder.

Det er vigtigt, at eleverne får en forståelse af, at menneskene i de tidligere kulturperioder, har levet og tænkt ganske anderledes end nutidens mennesker.

På baggrund af disse kulturperioder, med hver deres særpræg, træder nu den græske verden frem i myter og historier, f.eks. i skikkelse af Odysseus rejser og Iliaden.

Forskellen på Sparta og Athen er væsentligt i forståelsen af den græske kultur, ligesom en beskrivelse af oldtidens olympiske lege, som en hyldest til guderne, er vigtig for forståelsen af grækernes måde at tænke på og indrette samfundslivet.

I 5. klasse arbejdes der meget og lægges stor vægt på beskrivelser af den græske kultur, som med sin kunst, gryende demokrati og sit tanke-liv viser klarhed og harmoni. Netop i 5. klasse fremstår eleverne som et billede på grækeren, de er endnu i harmoni mellem barndommens lethed og pubertetens tyngde.

På dette alderstrin kan det være godt og rigtig også at fortælle fra Danmarkshistorien.

På Rudolf Steiner skolen er historieundervisningen hovedsageligt verdenshistorie, men i takt med fortællinger om oldtidens og Europas historie berettes om den samtidige Danmarkshistorie.

6. klassetrin

I slutningen af 5. klasse eller begyndelsen af 6. klasse fortælles den græske historie frem til Alexander den Store.

Som en naturlig forsættelse af dette følger nu Roms historie. Her lægges der vægt på den enkelte personligheds viljeskraftige indsats i det offentlige liv, på den kamp og strid, som formede romerstaten. Der fortælles om det nye menneskelige princip som ligger til grund for romerstaten: romerloven, skabt af mennesker for at opfylde retfærdighed for den romerske borger.

Vi begynder med historien om Roms grundlæggelse på de syv høje, hvorefter der må gøres et udvalg i fortællinger om de romerske konsulere og kejsere, f.eks. Cæsar og Augustus.

Rom danner også baggrunden for kristendommens tilblivelse og giver hermed en forståelse for den senere herskende kirke, som bliver den toneangivende åndsmagt i Middelalderen.

Denne tidsalders egenart fremstilles gennem farverige skildringer af folkevandringer, klosterlivet, ridderlivet, korstogene og kampen mellem kejser og pave.

For at give eleverne en fornemmelse for den historiske tidslinie, kan man fremstille en generationskæde. Eleverne stiller sig på række. En elev er én generation (ca. 33 år), tre elever 100 år o.s.v. På denne måde opleves tidslinien med egne øjne, hvilket er et væsentligt tema for eleverne i denne alder, at de oplever historien med følelser og gemyt. Fra 6. klasse kan man gøre brug af kausalitetsbegrebet.

7. klassetrin

Et centralt tema er middelalder-kulturens overgang til vores egen "nyere tid", hvor de store skikkelser kan være Marco Polo, Henrik Søfareren, Jeanne d'Arc og Johan Gutenberg.

Vigtige begivenheder er de store opdagelser, som fører europæerne ud i verden og den religiøse reformation. Undervisningen lægger vægt på enkelte mennesker som Columbus, Magellan eller Martin Luther, som repræsentanter for deres tid, og som skildrer deres kamp mod dogmer og forestillinger. At livet og udviklingen også havde sine negative sider i form af brutalitet, intolerance og guldthirst, bør der ikke lægges skjul på. Den europæiske imperialisme får den mere grundige behandling på et senere klassetrin.

Naturvidenskabens udvikling skildres bedst gennem skikkelser som Brahe, Kepler, Bruno eller Galilei. Undervisningen føres frem til 1700 tallet.

8. klassetrin

Der undervises i historie og samfundslære fra 1700 op til nutiden. Dette gøres i udvalgte kapitler af verdenshistorien, hvor hovedvægten lægges på samfundsendringer som følge af samfundsomvæltninger, tekniske opfindelser, industrialismen, handel og vækst.

Store politiske begivenheder som den franske revolution og den amerikanske borgerkrig fortælles. Hovedvægten i 8. klasse bliver lagt på en beskrivelse og billeder af samfundslivets omformning i det 19. og 20. århundrede.

De store og afgørende forandringer i vareproduktion, fordeling og transport behandles tematisk, f.eks. ved at skildre jernbanernes, og skibenes, senere bilens og flyvemaskinernes indvirkning på transport og rejser. Industrialiseringens og urbaniseringens følger for boligforhold, kost og energiforbrug, skolegang for alle, presse, nyhedsmedier, kemisk og mekaniseret landbrug behandles

grundigt. Dermed lægges der stor vægt på årsagerne til den økonomiske vækst og de følger, som den har haft for livsvilkårene i verden.

I forbindelse med historien kan biografier om f.eks. James Watt, Faraday, Edison, Rockefeller, Ford m.m., kaste et værdifuldt lys over hele historiefremstillingen.

9. klassetrin

Der undervises i historie og samfundslære. Der arbejdes nu med samme tidsrum som i 8. klasse, men nu mere som idéhistorie og den politiske udvikling.

Den franske revolutions baggrund i oplysningstiden og den demokratiske udvikling i de vestlige lande udgør et væsentligt element af historieundervisningen. Den globale sammenhæng behandles med vigtige træk fra vort århundrede, som har rødder i det 19. århundrede. Her behandles forskellige -ismer: socialisme, kommunisme, liberalisme eller imperialismen. Brugbare er beretninger om situationen i Europa ved overgangen til det 20. århundrede, bl.a. urolighederne på Balkan, optrapningen til både 1. og 2. verdenskrig, Versailles-freden og den russiske revolution.

Hermed er der knyttet an til vore dages samfund og der berettes om det danske samfunds opbygning med grundlov, folketing, kongerige, valg, partier og repræsentation i stat og kommune. Magtbegrebet, individ og samfund, samfundsforandringer, organisationer og magt. Lovgivning, domstole, politi, strafferet og civil-ret behandles.

Verdenssamfundets forskellige organisationer som EU, NATO og FN beskrives og emner som folkeret, krig og mellemfolkelige aftaler behandles og drøftes.